

prima instanță: D. Șușchevici
instanța de apel: Iu. Cimpoi, N. Craiu, L. Popova

dosarul nr. 2r-281/15

DECIZIE

22 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Butuc Gheorghe și Butuc Calopia, reprezentați de avocatul Lupașcu Anatol,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale Române Chișinău SA împotriva lui Butuc Gheorghe cu privire la încasarea silită a datoriei și la cererea reconvențională a Calopiei Butuc împotriva Băncii Comerciale Române Chișinău SA, Butuc Gheorghe, intervenient accesoriu Societatea cu Răspunderea Limitată „NourCo” cu privire la declararea nulității contractului de credit,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, prin care a fost respinsă cererea apelanților Butuc Calopia și Butuc Gheorghe cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Calopia Butuc și Gheorghe Butuc,

constată:

La 22 ianuarie 2013, Banca Comercială Română Chișinău SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Butuc Gheorghe cu privire la încasarea silită a datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat că Butuc Gheorghe, a beneficiat de la Banca Comercială Română Chișinău SA de credit în mărime de 735 000,00 MDL conform contractului de credit nr. 2157 din 03 octombrie 2008 cu scadența la data de 02 octombrie 2023 pentru procurarea unui apartament.

Susține că conform pct. 8.1. din Contractul de credit, împrumutul și dobânda datorată se rambursează de către debitor potrivit graficului de rambursare.

Cu toate acestea, însă, Debitorul nu și-a onorat obligațiunile stabilite în contractul de credit, astfel la situația din 21 ianuarie 2013, a acumulat datorii în mărime totală de 1161804.36 MDL la credit după cum urmează: sold credit – 637 000,08 MDL, dobânda restantă – 465 944,82 MDL, dobânda majorată – 6 579,87 MDL, penalitate la dobândă – 28 649,34 MDL, comision de gestiune – 23 630 MDL.

Mai invocă că potrivit pct. 5.3. pentru administrarea creditului se va percepe un comision de gestiune în mărime de 0,9% anual la soldul creditului.

Potrivit pct. 8.6. din contractul de credit pentru plata cu întârziere a ratelor din credit Debitorul va plăti o dobândă majorată cu 5 puncte procentuale peste dobânda curentă.

Creditorul are dreptul potrivit pct. 10.2. din Contractul de credit să aplice o penalitate în mărime de 0,1% pe zi minim 10 lei din suma dobânzii neachitate în cazul în care Debitorul nu achită dobânda în termenul stabilit în contract.

Iar, potrivit pct. 6.1. din contractul de credit, Debitorul s-a obligat să constituie garanții în scopul asigurării creditului: cesiunea veniturilor nete lunare realizate sub orice formă de către Butuc Gheorghe; asigurarea riscului financiar de neplată a ratelor din credit și a dobânzilor aferente la o companie de asigurări agreată de banca, pînă la concurența sumei de 776 000 lei, pînă la constituirea ipotecii; constituirea ulterioară a ipotecii asupra bunului imobil procurat din sursa de credit după darea în exploatare și perfectarea actelor de proprietate; cesiunea drepturilor ce recurg din polița de asigurare pe viața a împrumutatului în favoarea băncii, pe toată durata creditului; cesiunea drepturilor ce recurg din polița de asigurare a imobilului gajat împotriva riscurilor generale de distrugere, incendiu și alte calamități naturale în favoarea băncii, pe toată durata creditului.

Afirmă că nici una din garanțiile menționate nu a fost constituită de către Debitor, de aceea conform p.10.2. din contract, Creditorul are dreptul să recupereze pe calea executării silite sumele datorate în baza Contractului de credit în situația în care Debitorul nu și-a îndeplinit obligațiile asumate prin semnarea Contractului de credit.

Luînd în considerare pct.12.4 din Contractul de credit, menționează că părțile au convenit de comun acord că în cazul în care Debitorul nu achită în termen și volum deplin 2 rate consecutive din credit și/sau dobânda aferentă pentru 2 luni de zile, conform prevederilor stabilite în Contractul de credit termenul final de rambursare a creditului, dobânzilor și a altor plăți survine după 5 zile din data neachitării celei de-a doua rată.

Indică că Banca Comercială Română Chișinău SA a inițiat procedura de soluționare a litigiului iscat pe cale amiabilă după cum prevede pct.11.1 și a înaintat Debitorului mai multe reclamații și notificări: nr. 454 din 06 martie 2009, nr.649 din 09 aprilie 2009, nr. 834 din 08 mai 2009, nr.1181 din 07 iulie 2009, nr.1938 din 09 octombrie 2009, nr.392 din 22 februarie 2010 și 1282 din 22 iulie 2010, prin care a informat pe Butuc Gheorghe despre neîndeplinirea obligațiilor în conformitate cu contractul de credit.

Relevă că la acțiunile întreprinse de a soluționa litigiul pe cale amiabilă, pârâtul nu au reacționat și nu a stins suma creditului, dobânzilor și altor plăți aferente contractului de credit, astfel, cu referire la p. 10.2 din contractul de credit, consideră că este în drept să înainteze cererea dată și să solicite instanței dispunerea urmăririi forțate a datoriilor acumulate.

Solicită încasarea în mod forțat de la Butuc Gheorghe în beneficiul Băncii Comerciale Române Chișinău a datoriilor acumulate în mărime de 1 161 804,36 lei și a taxei de stat în mărime de 34 854,13 lei achitată la depunerea prezentei cereri, cât și alte cheltuieli legate de acțiunea înaintată.

La 12 noiembrie 2013 Butuc Calopia a depus cererea reconvențională împotriva Băncii Comerciale Române Chișinău SA și Butuc Gheorghe cu privire la declararea nulității a contractului de credit.

În motivarea cererii reconvenționale, Butuc Calopia a indicat că recent a fost

înștiințată despre acționarea sa în instanța de judecată de către Banca Comercială Română SA cu pretenții de încasarea a datoriei de 1 161 804, 36 lei, precum că a încheiat cu pârâtul contractul de credit nr. 2157 din 03 octombrie 2008, pe care ar fi prezentă inclusiv semnătura sa.

Relatează că nu a semnat un asemenea contract, nu a solicitat acordarea creditului financiar invocat de bancă și nici semnătura de pe acest contract nu-i aparține.

Afirmă că conform prevederilor Codului Civil, consimțământul părții este o condiție esențială a actului juridic și este manifestarea, exteriorizată de voința persoanei de a încheia un act juridic. Ori, una din trăsăturile definitorii a consimțământului este exteriorizarea voinței persoanei de a încheia un act juridic. Actele juridice pot fi exteriorizate în diferite modalități: în scris, verbal sau prin acțiuni concludente. În cazul dat legea prevede expres respectarea formei scrise.

Susține că această manifestare nu a avut loc din partea ei și nu a semnat un astfel de act juridic. Respectiv, conform legislației civile, consimțământul persoanei este o condiție de valabilitate a actului juridic, așa fiind, conform prevederilor art. 216 Cod civil, lipsa manifestării de voință a ei, care putea fi exercitată doar prin semnătura autentică, denotă nulitatea actului juridic.

Menționează că nulitatea este sancțiunea, care se explică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate obligatorii. Prin urmare, nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condițiilor de valabilitate a actului juridic. Iar, în măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiții, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulității.

Insistă că contractul de credit nr. 2157 din 03 octombrie 2008 cade sub incidența nulității absolute, deoarece lipsește elementul obligatoriu - consimțământul ei, care de fapt este specificată pe contract printr-o semnătură fictivă, ce nu-i aparține și pe care nu a aplicat-o.

Solicită declararea nulității contractului de credit nr. 2157 din 03 octombrie 2008 semnat de Banca Comercială Română SA și dînsa în calitate de împrumutat.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 19 noiembrie 2013, a fost atrasă în proces, în calitate de intervenient accesoriu, SRL „NourCo”.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 28 octombrie 2014, a fost admisă acțiunea inițială și încasat din contul lui Butuc Gheorghe în beneficiul Băncii Comerciale Române Chișinău SA suma datoriei în mărime de 1 161 804,36 lei, cît și taxa de stat achitată de către reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 34 854,13 lei, iar în total suma de 1 196 658,50 lei. Totodată, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea reconvențională și încasat de la Butuc Calopia în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 21 950 lei.

La 11 noiembrie 2014, Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, reprezentați de avocatul Anatol Lupașcu, au depus apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale. Concomitent, apelanții au solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, drept temei invocînd situația materială precară.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, a fost respinsă cererea apelanților Butuc Calopia și Butuc Gheorghe cu privire la scutirea de la achitarea taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Butuc Calopia și Butuc Gheorghe și comunicat apelanților despre necesitatea prezentării apelului motivat și a

dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei, stabilindu-le un termen pînă la data de 01 martie 2015 și explicat apelanților că în caz dacă nu vor prezenta dovada de plată a taxei de stat și apelul motiva, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 12 martie 2015, Butuc Gheorghe și Butuc Calopia, reprezentați de avocatul Anatol Lupașcu, au declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 10 februarie 2015, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii contestate și soluționarea prin decizie a problemei în fond cu admiterea cererii privind scutirea apelanților de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerînd că la emiterea acesteia instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material.

Susține că instanța de apel a deliberat greșit, ori probele din dosar denotă cu suficientă convingere că apelanții, ambii nu sunt încadrați în câmpul muncii, supraviețuiesc cu lucrări ocazionale și la voia unor întâmplări.

Mai invocă că instanța a deliberat greșit și atunci când i-a impus Calopiei Butuc plata taxei de stat în sumă de 18 750,00 lei, ori Butuc Calopia contestă valabilitatea contractului determinat de prezența pe paginile acestuia a unei semnături false, care se impune că i-ar aparține ei.

Menționează că instanța de apel nu a luat în calcul faptul că nici Banca Comercială Română și nici Butuc Calopia nu au revendicat unul față de altul careva pretenții patrimoniale.

În speță sunt prezente doar pretențiile Calopiei Butuc contra Băncii Comerciale Române, sub forma unei cereri reconvenționale, prima contestând autenticitatea semnăturii ei prezente pe acest contract de împrumut din 03 octombrie 2008, cu nr.2157, prin care Banca Comercială Română pretinde că ar fi acordat fostului ei soț împrumutul bănesc revendicat acum de la dînsa, iar sub acest aspect Calopia Butuc contestă și valabilitatea, ca atare a acestui act juridic.

Insistă că litigiul declanșat de Calopia Butuc este nepatrimonial și putea fi însoțit doar cu plata taxei de stat impuse unei acțiuni nepatrimoniale, considerînd, astfel, că instanța, nu s-a pătruns de esența acestei situații, a examinat superficial acest subiect și a emis o încheiere ilegală.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul ca fiind depus cu omiterea termenului de declarare a acestuia din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

După cum denotă actele cauzei, încheierea Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea apelanților Butuc Calopia și Butuc Gheorghe cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Butuc

Calopia și Butuc Gheorghe cu acordarea apelanților unui termen până la 01 martie 2015 pentru lichidarea neajunsurilor a fost emisă la 10 februarie 2015 (f.d. 173-175).

Tot materialul probator și anume scrisoarea de însoțire și avizele de recepție, anexate la materialele cauzei (f.d. 177-178), atestă că încheierea recurată a fost expediată la 11 februarie 2015 atât în adresa apelanților, Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, cât și în adresa reprezentantului acestora Lupașcu Anatolie, și a fost recepționată de aceștea la 18 februarie 2015.

Cu toate acestea însă, recursul, împotriva încheierii menționate, a fost declarat de către Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, reprezentați de avocatul Lupașcu Anatolie, doar la data de 12 martie 2015, respectiv, în afara termenului legal prevăzut de art. 425 CPC.

Mai mult decât atât, recurenții Butuc Calopia și Butuc Gheorghe nu au solicitat repunerea în termenul a recursului și nu au prezentat dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, pe când, în sensul prevederilor art. 116 alin. (1) și (3) CPC, este de înțeles că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, doar în cazul anexării la cererea de repunere în termen a probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii acestui act procedural în termenul legal.

Iar în conformitate cu art. 113 alin. (1) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

La acest capitol, instanța de recurs consideră necesar de menționat și faptul că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Or, prin înaintarea recursului la data de 12 martie 2015, recurenții Butuc Calopia și Butuc Gheorghe și-a exercitat dreptul său cu nerespectarea termenului legal, care de natură atrage decăderea dreptului de a exercita calea de atac a recursului și să justifice în speță, admiterea excepției tardivității recursului și în consecință, atrage respingerea recursului ca fiind depus cu omiterea termenului de prescripție.

În această ordine de idei, instanța de recurs consideră necesar de a respinge recursul declarat de Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, reprezentați de avocatul Lupașcu Anatol, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut de lege.

În același timp, instanța de recurs ține să menționeze că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007.

Pentru considerentele menționate și avînd în vedere faptul că recurenții, fără motive întemeiate, au depus cererea de recurs în afara termenului legal, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, reprezentați de avocatul Lupașcu Anatol, ca fiind depus cu omiterea termenului de prescripție și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015.

În conformitate cu art. 427, lit. a) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Butuc Calopia și Butuc Gheorghe, reprezentați de avocatul Lupașcu Anatol, ca fiind depus cu omiterea termenului de prescripție.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale Române Chișinău SA împotriva lui Butuc Gheorghe cu privire la încasarea silită a datoriei și la cererea reconvențională a Calopiei Butuc împotriva Băncii Comerciale Române Chișinău SA, Butuc Gheorghe, intervenient accesoriu Societatea cu Răspunderea Limitată „NourCo” cu privire la declararea nulității contractului de credit.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva